

Byla C-568/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. lapkričio 2 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugsėjo 23 d.

Išieškotojas:

H Limited

Skolininkas:

J

Oberster Gerichtshof (Aukščiausiasis Teismas) <...> byloje, kurioje ginčas vyksta tarp išieškotojo *H***** Limited*, ***** <...> ir skolininko *J******, <...> dėl 9 249 915,62 EUR <...>, išnagrinėjo skolininko specialųjį kasacinį skundą dėl 2020 m. birželio 22 d. apeliacinės instancijos *Landesgericht Linz* (Linco apygardos teismas) nutarties, <...>, kuria buvo atmestas skolininko apeliacinis skundas dėl 2019 m. spalio 9 d. *Bezirksgericht Freistadt* (Freištato apylinkės teismas) nutarties, <...>, ir

n u t a r è:

A. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos klausimus prejudiciniam sprendimui priimti:

1. Ar 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos (**orig. p. 2**) ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas Nr. 1215/2012), nuostatos, visų pirma 2 straipsnio a punktas ir 39 straipsnis, turi būti aiškinamos taip, kad vykdytinas teismo sprendimas yra ir toks sprendimas, kuriuo skolininkas, vienoje iš valstybių narių rungimosi principu grindžiamame

procese supaprastinta tvarka išnagrinėjus tik klausimą, ar jam yra privalomas išiteisėjęs trečiojoje valstybėje priimtas teismo sprendimas, įpareigojamas sumokėti trečiojoje valstybėje bylą laimėjusiai šaliai tos valstybės teismo priteistą sumą, nors valstybėje narėje vykusio proceso metu buvo tik patikrinta, ar egzistuoja teismo pripažintu įsiskolinimu pagrįstas reikalavimas skolininkui?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

Ar Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatos, visų pirma 1 straipsnis, 2 straipsnio a punktas, 39, 45, 46 ir 52 straipsniai, turi būti aiškinamos taip, kad teismo sprendimą reikia atsisakyti vykdyti nepaisant to, ar yra vienas iš Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nurodytų pagrindų, jeigu vertinamas sprendimas nėra Reglamento Nr. 1215/2012 2 straipsnio a punkte arba 39 straipsnyje nurodytas teismo sprendimas arba jeigu kilmės valstybėje narėje pateiktas prašymas, kuriuo šis sprendimas grindžiamas, nepatenka į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį?

3. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, o į antrąjį – teigiamai:

Ar Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatos, visų pirma 1 straipsnis, 2 straipsnio a punktas, 39 straipsnis, 42 straipsnio 1 dalies b punktas, 46 ir 53 straipsniai, turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismas, nagrinėdamas prašymą atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, vien remdamasis (**orig. p. 3**) kilmės teismo pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduotoje pažymoje pateikta informacija, privalo preziumuoti, kad tai yra į reglamento taikymo sritį patenkantis ir vykdytinas teismo sprendimas?

B. Sustabdyti bylos nagrinėjimą kasacine tvarka, kol bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas <...>.

M o t y v a i:

[1] **I. Faktinės aplinkybės**

[2] *Bezirksgericht Freistadt* (toliau – pirmosios instancijos teismas) veiklos teritorijoje tarp šalių vyksta vykdymo procesas. Išieškotojas *H***** Limited* (toliau – *H******) yra bankas, kurio buveinė yra *****. Skolininkas yra *J******, kurio gyvenamoji vieta yra Austrijoje.

[3] Vykdytas grindžiamas vykdomuoju dokumentu – 2019 m. kovo 20 d. Jungtinės Karalystės teismo *High Court of Justice Business and Property Courts of England & Wales Commercial Court (QBD)* (toliau – *High Court*) nutartimi.

[4] Jungtinės Karalystės teismas nutartį priėmė savo ruožtu remdamasis dviem 2013 m. Jordanijoje priimtais sprendimais, kuriais *J****** buvo įpareigotas sumokėti iš viso (apie) 10 300 000 USD sumą.

[5] J***** neginčijo, kad Jordanijoje priimtais teismo sprendimais jis buvo įpareigotas sumokėti nurodytą sumą, bet nesutiko, kad ji turi būti sumokėta H*****. Jo teigimu, vykdomajame dokumente nurodytas kreditorius yra kitas juridinis asmuo. Jis mano, kad H***** neturi teisės reikalauti vykdyti teismo sprendimus Jordanijoje ar už jos ribų. Be to, kaip teigia skolininkas, teismo sprendimai (**orig. p. 4**) buvo gauti sukčiaujant ir pasinaudojus teisiškai negaliojančiu įgaliojimu. Skolininkas mano, kad jeigu Jungtinės Karalystės teismai dėl Jordanijoje priimtų sprendimų priimtų (atitinkamą) sprendimą, tai pažeistų viešąją tvarką.

[6] Per Jungtinėje Karalystėje vykusį procesą H*****, be kita ko, prašė taikant supaprastinto proceso tvarką nurodyti, kad abu Jordanijoje priimti sprendimai turi būti vykdomi J***** atžvilgiu kaip Jungtinėje Karalystėje priimti sprendimai.

[7] Minėtąja 2019 m. kovo 20 d. *High Court* nutartimi šis prašymas buvo patenkintas, o iš J***** mokėjimo įsakymu buvo priteista sumokėti H***** 10 392 463 USD su palūkanomis ir bylinėjimosi išlaidomis. *High Court* nagrinėjo ne tik klausimą, ar supaprastintas procesas Jungtinėje Karalystėje yra leidžiamas, bet ir, atsižvelgdamas į Jordanijos teisę, klausimą, ar H***** turi teisę reikšti reikalavimus remdamasis Jordanijos teismo sprendimu; į abu klausimus jis atsakė teigiamai. *High Court* rėmėsi tuo, kad J***** Jordanijoje buvo įpareigotas atlikti mokėjimą H*****, kuris Jordanijoje buvo įsteigęs filialą, o ne teisiškai savarankišką patrunuojamą bendrovę. *High Court* taip pat išnagrinėjo klausimą dėl J***** nurodyto sukčiavimo ir tariamai netinkamo įgaliojimo per procesą Jordanijoje. *High Court* buvo akivaizdu, kad prašymas vykdyti Jordanijoje priimtus teismo sprendimus negalės būti sėkmingai apskustas.

[8] Remdamasis savo 2019 m. kovo 20 d. nutartimi, *High Court* pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išdavė pažymą, kurioje nurodyta, kad J***** yra įpareigotas (**orig. p. 5**) sumokėti H***** 10 392 463 USD su 5 422 031,65 USD dydžio palūkanomis ir 125 000 GBP dydžio bylinėjimosi išlaidomis.

[9] Remdamasis 2019 m. kovo 20 d. *High Court* nutartimi, 2019 m. balandžio 12 d. pirmosios instancijos teismas priėmė nutartį, kuria leido H***** išieškoti iš J***** (perskaičius) 9 249 915,62 EUR su palūkanomis ir bylinėjimosi išlaidomis.

[10] J***** prašo atsisakyti vykdyti 2019 m. kovo 20 d. *High Court* nutartį ir sustabdyti išieškojimą.

[11] Šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas – klausimai, susiję su užsienio teismų sprendimų vykdymu ir nagrinėjant prašymą atsisakyti vykdyti teismo sprendimą atliekamo vertinimo apimtimi.

[12] **II. Teisinis pagrindas:**

[13] Sąjungos teisė:

Šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą Sąjungos teisės pagrindas – tai visų pirma Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnis, 2 straipsnio a punktas, 39 straipsnis, 42 straipsnio 1 dalies b punktas, 45, 46, 52 ir 53 straipsniai.

[15] Nacionalinė teisė:

[16] 1896 m. gegužės 27 d. *Gesetz über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung, Vykdymo procedūrų kodeksas, toliau – EO)*, be kita ko, nustatyta:

Pirmoji dalis.

Vykdymas.

<...>

Vykdomasis dokumentas.

1 straipsnis. **(orig. p. 6)**

Vykdomieji dokumentai, kaip jie suprantami pagal šį kodeksą, yra toliau nurodyti šio kodekso taikymo srityje priimti aktai ir dokumentai:

<...>

Užsienio vykdomieji dokumentai

2 straipsnis.

<...>

2. 1 straipsnyje nurodytiems aktams ir dokumentams prilyginami ir tokie aktai bei dokumentai, kurie, nors buvo priimti ne šio kodekso taikymo srityje, remiantis tarptautiniu susitarimu arba Europos Sąjungos teisės aktu yra vykdytini atskirai neskelbiant jų vykdytiniais.

Trečioji dalis

Tarptautinė vykdymo teisė

Pirmasis skirsnis

Bendrosios nuostatos

Bendrosios pastabos

403 straipsnis. Tam, kad galėtų būti vykdomi, užsienio valstybėje priimti aktai ir dokumentai (užsienio vykdomieji dokumentai) Austrijoje turi būti paskelbti vykdytiniais, jeigu nėra vykdytini be tokio paskelbimo remiantis tarptautiniu susitarimu arba Europos Sąjungos teisės aktu.

<...>

Trečiasis skirsnis

Vykdytas remiantis viršnacionalinių organizacijų aktais ir dokumentais

<...>

Ketvirtasis skirsnis (orig. p. 7)

Nepaskelbimas vykdytiniais

Prašymų atsisakyti vykdyti pateikimo terminai

418 straipsnis. 1. Jeigu leidimas vykdyti užsienio vykdomuosius dokumentus suteikiamas neskelbiant jų vykdytiniais, skolininkas gali pateikti prašymą sustabdyti jų vykdymą, nurodydamas pagrindus, dėl kurių vykdymas Austrijoje yra neįmanomas (atsisakymo pagrindai).

2. 1 dalyje nurodytą prašymą dėl sustabdymo galima pateikti per aštuonias savaites po leidimo vykdyti įteikimo dienos.

3. Jeigu atsisakymo pagrindai grindžiami faktais, kurie atsirado jau po to, kai leidimas vykdyti buvo įteiktas, arba apie kuriuos skolininkas dėl nenumatyto ar neišvengiamo įvykio be savo kaltės arba dėl nedidelio aplaidumo nežinojo, terminas prasideda tą dieną, kurią skolininkas galėjo sužinoti apie šiuos faktus. Šias aplinkybes skolininkas turi nurodyti savo prašyme dėl sustabdymo ir pateikti jas patvirtinančius įrodymus.

<...>

[17] III. Šalių reikalavimai ir argumentai

[18] Savo prašyme atsisakyti vykdyti sprendimą (prašyme dėl sustabdymo) **J*******, viena vertus, rėmėsi viešosios tvarkos pažeidimu. Tačiau šiam prašymui priimti prejudicinį sprendimą reikšmingas yra kitas jo argumentas, kad Jungtinėje Karalystėje priimta (**orig. p. 8**) nutartis buvo grindžiama dviem Jordanijos teismo sprendimais arba priimta siekiant juos vykdyti ir todėl tai yra vadinamasis „jungiamasis sprendimas“. Jis teigia, kad valstybės narės nutartis, kuria priimamas mokėjimo įsakymas dėl trečiosios valstybės teismo patvirtintos skolos, negali būti

vykdoma kitoje valstybėje narėje remiantis Reglamentu Nr. 1215/2012. Aplinkybe, kad vykdytino sprendimo nėra, skolininko teigimu, galima remtis per vykdančioje valstybėje nagrinėjamoje byloje dėl atsisakymo vykdyti. Byloje dėl atsisakymo vykdyti valstybė narė, į kurią kreipiamasi, neprivalo vadovautis kilmės teismo informacija, pateikta pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduotoje pažymoje.

[19] **H******* laikosi požiūrio, kad vykdomasis dokumentas yra savarankiškas Jungtinės Karalystės teismo sprendimas. Jis taip pat teigia, kad valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismai privalo vadovautis *High Court* išduotos pažymos turiniu. Užsienio valstybėje priimtą teismo sprendimą leidžiama vertinti tik pagal Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnį. Šis vertinimas neapima vertinimo, ar pagal užsienio valstybės teisę priimtas teismo sprendimas iš tiesų yra pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 vykdytinas sprendimas.

[20] **IV. Ligšiolinis teisminis procesas**

[21] **Pirmosios instancijos teismas J******* prašymus atmetė. Jis manė, kad Reglamentas Nr. 1215/2012 yra taikytinas, o Jungtinėje Karalystėje priimtas teismo sprendimas yra pripažintinas ir vykdytinas. Teismo teigimu, *High Court* mokėjimo įsakymą priėmė po išsamaus, rungimosi principu pagrįsto proceso, o ne vien tik paskelbė Jordanijos teismų sprendimus vykdytinais. Be to, teiginiai, kad Reglamentas Nr. 1215/2012 negali būti taikomas, yra nepagrįsti, nes tai vertina kilmės teismas, (**orig. p. 9**) kurio pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduota pažyma pirmosios instancijos teismas privalo vadovautis per procesą dėl atsisakymo vykdyti sprendimą.

[22] **Antrosios instancijos teismas** atmetė J***** paduotą apeliacinį skundą. Jo teigimu, teismo procesas Jungtinėje Karalystėje grįstas rungimosi principu, ir vien todėl egzekvatūros procedūra netaikoma. Jungtinėje Karalystėje priimtas teismo sprendimas patenka į Reglamento Nr. 1215/2012 2 straipsnio a punkto taikymo sritį. Per procesą *High Court* J***** neginčijo H***** reikalavimų. Todėl kaltinimas, kad *High Court* nepatikrino jam pareikštų reikalavimų, yra nesuprantamas. Dėl pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduotos pažymos nėra jokių abejonių, kurios rodytų esant vieną iš Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nustatytų atsisakymo pagrindų. Vertinti Jungtinėje Karalystėje priimtą sprendimą galima tik pagal Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnį.

[23] **V. Prejudiciniai klausimai**

[24] Pirmasis klausimas (dvigubos egzekvatūros draudimo apimtis):

[25] Remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija (žr. Sprendimo *Owens Bank*, 129/92, 25 punktą), susijusia su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose

vykdymo (toliau – Briuselio konvencija), preziumuotina, kad ir Reglamentas Nr. 1215/2012 netaikytinas valstybėse narėse nagrinėjamos bylos arba tų bylų aspektams, susijusiems su trečiųjų valstybių teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimu ir vykdymu (*L'exequatur sur l'exequatur ne vaut*) <...>. Taip siekiama išvengti situacijos, kai vadinamąja „dviguba egzekvatūra“ apeinamos taisyklės, (**orig. p. 10**) kurių reikėtų laikytis tiesiogiai vykdant trečiosios valstybės teismo sprendimą vykdančioje valstybėje.

[26] Kitaip nei žemesnių instancijų teismai, kolegija linkusi laikytis teisinės nuomonės, kad šis požiūris turėtų būti taikomas ir mokėjimo įsakymams, kuriuos priėmė užsienio valstybės teismas, remdamasis reikalavimu dėl teismo sprendimo įvykdymo (*actio iudicati*), jeigu teisiniai santykiai, kuriais grindžiamas užsienio teismo pripažintas įsiskolinimas, nėra peržiūrimi iš esmės <...>.

[27] Kolegijos nuomone, to nekeičia ir aplinkybė, kad pagrindinis procesas grįstas rungimosi principu. Lemiamą reikšmę tenka bylos dalykui. Nagrinėjamu atveju per Jungtinėje Karalystėje vykusį supaprastintą procesą buvo tik patikrinta, ar J***** privalo atlikti mokėjimą H***** remiantis Jordanijoje priimtais teismo sprendimais.

[28] Kadangi H***** ir žemesnių instancijų teismai laikėsi kitokios nuomonės, kuri bet kuriuo atveju gali būti pagrįsta, reikia, kad šį šioje byloje reikšmingą klausimą išaiškintų Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

[29] Antrasis klausimas (atsisakymas vykdyti teismo sprendimą dėl kitų priežasčių nei Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nurodyti atsisakymo pagrindai):

[30] Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nurodytų atsisakymo pagrindų sąrašas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją yra baigtinis ir jie turi būti aiškinami siaurai (Sprendimo *flyLAL*, C-302/13, 46 punktas). Būtina visuomet laikytis tikslo kuo plačiau pripažinti Europos teismų sprendimus (Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, 40 ir 41 punktai). Baigtinis (**orig. p. 11**) sąrašas ir siaurai apibrėžti pagrindai – abipusio valstybių narių pasitikėjimo išraiška (žr. 26 konstatuojamąją dalį). Be to, Reglamento Nr. 1215/2012 52 straipsnyje valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismams draudžiama iš esmės peržiūrėti kitos valstybės narės teismo priimtus sprendimus (žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Renault*, C-38/98, 29 punktą).

[31] Galėtų kilti abejonių, ar todėl iš minėtosios sistemos – kaip tą daro žemesnių instancijų teismai – galima daryti išvadą, kad nagrinėjant prašymą atsisakyti vykdyti teismo sprendimą reikia įvertinti išimtinai Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nustatytus atsisakymo pagrindus.

[32] Teisės moksle vyrauja nuomonė, kad į šį klausimą reikia atsakyti neigiamai.

Pagal ją iš minėtųjų Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatų negalima daryti išvados, kad pagal šį reglamentą draudžiama vertinti bendrąsias vykdymo sąlygas. Taigi

valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, turi būti galima įvertinti klausimą, ar Reglamentas Nr. 1215/2012 apskritai yra taikytinas arba ar užsienio valstybėje priimtas sprendimas yra (pripažintinas ir vykdytinas) teismo sprendimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1215/2012 2 straipsnio a punktą <...>. (**orig. p. 12**)

[33] Kolegija linkusi pritarti šiai teisinėje literatūroje reiškiamai nuomonei, juolab kad Reglamento Nr. 1215/2012 45 ir 46 straipsnių formuluotėje nematyti, jog valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teismams būtų draudžiama vertinti aplinkybes, kurios yra kliūtis vykdyti teismo sprendimą kitoje valstybėje narėje, net jei nėra jokio Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nustatyto atsisakymo pagrindo. Reglamento Nr. 1215/2012 41 straipsnio 2 dalis irgi patvirtina nuomonę, kad atsisakymas vykdyti teismo sprendimą nebūtinai turi būti grindžiamas išimtinai Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnyje nustatytais pagrindais. Tas pats pasakytina apie 30 konstatuojamosios dalies pirmą sakinį. Teisės moksle vyraujančios nuomonės nepaneigia ir tik su atsisakymu pripažinti susijęs 30 konstatuojamosios dalies antras sakinys, pagal kurį atsisakyti pripažinti teismo sprendimą galima tik tuo atveju, jei esama vieno ar daugiau šiame reglamente numatytų atsisakymo pripažinti pagrindų. Ši taisyklė gali būti taikoma tik esant „sprendimui“ – tai reiškia, kad pirmiausia (taigi, dar prieš vertinant atsisakymo pagrindus pagal Reglamento Nr. 1215/2012 45 straipsnį) reikia patikrinti, ar toks sprendimas yra.

[34] Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimas atrodo būtinas ir yra reikšmingas tolesniam procesui, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai.

[35] Trečiasis klausimas (pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduotos pažymos privalomumas):

[36] Dėl panašios teisinės padėties pagal 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs, kad (**orig. p. 13**) vykdančiosios valstybės narės teismas turi galėti patikrinti šio reglamento 54 straipsnyje numatytos pažymos duomenis (Sprendimo *Trade Agency*, C-619/10. 46 punktas).

[37] Kolegija linkusi šį teiginį *mutatis mutandis* taikyti ir pagal Reglamento Nr. 1215/2012 53 straipsnį išduotos pažymos atveju; tai reikštų, kad skolininkas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi – nepaisant šiuo atžvilgiu neprivalomų pažymos duomenų – gali teigti, kad nėra vykdymo sąlygų, pavyzdžiui, nes nėra teismo sprendimo, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1215/2012 2 straipsnio a punktą, arba Reglamentas Nr. 1215/2012 yra netaikytinas <...>.

[38] Tačiau pirmosios instancijos teismas (akivaizdžiai) rėmėsi tuo, kad pagal naujesnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą (žr. Sprendimo *Weil*, C-361/18, 33 punktą) dėl pažymos jam draudžiama byloje dėl atsisakymo vykdyti

sprendimą vertinti klausimą, ar yra į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį patenkantis ir kitoje valstybėje narėje vykdytinas teismo sprendimas.

[39] Kolegija, taip pat atsižvelgdama į ligšiolinę jurisprudenciją, minėtąjį Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą interpretuoja kitaip. Tačiau priešinga nuomonė bet kuriuo atveju gali būti pagrįsta. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimo prašoma ir šiuo klausimu. Tiesa, tik tuo atveju, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, o į antrąjį – teigiamai.

[40] **VI. Proceso klausimai (orig. p. 14)**

[41] Kaip paskutinės instancijos teismas, *Oberster Gerichtshof* privalo kreiptis dėl prejudicinio sprendimo, jei teisingas Sąjungos teisės taikymas nėra tiek akivaizdus, kad dėl jo nekyla jokių pagrįstų abejonių. Šiuo atveju tokių abejonių kyla. <...>

Oberster Gerichtshof,

Viena, 2020 m. rugsėjo 23 d.

<...>

DARBINIS VERTINIMAS